

СХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
20.08.2023 №16

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
комунального закладу від
«Харківський ліцей №113
Харківської міської ради»

Ольга ГРИГОРАШ
20.08.2023

**Освітня програма
II ступеня
комунального закладу
«Харківський ліцей №113
Харківської міської ради»
на 2023-2024 роки**

Харків 2023

Освітня програма для ліцею II ступеня (5-9-х класів)

ЗМІСТ

1. Загальні положення.
2. Нормативно-правове забезпечення.
3. Загальний обсяг навчального навантаження. Навчальний план.
4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.
5. Перелік навчальних програм.
6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу.
7. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою.
8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
9. Модель випускника ліцею.
10. Перелік підручників для ліцею II ступеня.
11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма для 5-9 класів (базова середня освіта) комунального закладу «Харківський ліцей №113 Харківської міської ради» (далі – заклад освіти) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту». Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (5-6 класи) та Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти (7-9 класи)(далі – Державний стандарт). Освітня програма визначає загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів; перелік навчальних програм; рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти; вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою; модель випускника основної школи; перелік підручників для ліцею II ступеня; критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 2.1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898.
- 2.2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011

№1392 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01.09.2020).

2.3. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235 (для 5-х, 6-х класів).

2.4. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 (для 7-9-х класів).

2.5. Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти урегульовано такими документами:

2.5.1. Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (затверджено наказом Міністерства і освіти України 01 квітня 2022 р. №289).

2.5.2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»(додаток 2) (чинні для 7-11 класів).

2.5.3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);

2.5.4. Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №2 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 4 від 08.05.2019 № 621), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

2.5.5. Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496;

3. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає:

- для 5-х класів НУШ (адаптаційний цикл базової середньої освіти) – 1085 годин/навчальний рік;
- для 6-х класів НУШ (адаптаційний цикл базової середньої освіти) – 1190 годин/навчальний рік;
- для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік;
- для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік;
- для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження визначено обсяг фактичного річного навантаження для 5, 6-х класів НУШ. Результат подано в Таблиці 1.

Таблиця 1

Загальний обсяг навчального навантаження для 5, 6-х класів:

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно – літературна	На тиждень	11	11
	На рік	385	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціально і здоров'язбережувальна	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	170
Технологічна	На тиждень	1,5	2
	На рік	52,5	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	29	32
	На рік	1015	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що інансуються з бюджету без урахування поділу на групи	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

Навчальний план закладу освіти для 5-9 класів включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, у якій передбачено додаткові години на вивчення навчальних предметів інваріантної складової, введення курсів за вибором, індивідуальних та групових занять, консультацій.

Навчальний план для учнів **5-х класів** розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (Додаток № 3 до Наказу МОН України від 19.02.2021 року № 235).

Освітні галузі	Предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах
		5-А, 5-Б, 5-В
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5+0,5
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
Соціальна і здоров'я збережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та	1

	добробут»	
	Етика	0,5+0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1
Інформатична	Інформатика	1,5+0,5
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом (без фізичної культури +фізична культура)		26 (+2)+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2
Гранично допустиме навантаження	навчальне	28
Всього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		28+3

Додаткові години розподілені з метою забезпечення виконання Державного стандарту базової середньої освіти та:

- з метою формування компетентного читача; підвищення загальної освіченості молодого громадянина України, додано 0,5 годин на тиждень з предмета «Зарубіжна література», програму модифіковано з 52,5 годин (1,5 години на тиждень) на 70 годин (по 2 години на тиждень);
- з метою формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, раціонального використання резервних годин додано години на вивчення предмета «Іноземна мова (англійська)»: по 0,5 години, програму модифіковано зі 122 годин (по 3,5 години на тиждень) на 140 годин (по 4 години на тиждень);
- з метою сприйняття учнівством вищих моральних цінностей і набуття ними здатностей, сприятливих для етичної поведінки в контексті загальнолюдських цінностей, фундаментальних прав людини та ідей сталого розвитку до вивчення предмета «Етика» додано 0,5 години на тиждень, програму модифіковано з 17 годин (по 0,5 годин на тиждень) на 35 годин (по 1 годині на тиждень);
- з метою формування і розвитку предметної ІКТ-компетентності та ключових компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві, що забезпечить готовність учнів до активної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства, на вивчення предмета «Інформатика» додано 0,5 години, програму модифіковано з 52,5 години (по 1,5 години на тиждень) на 70 годин (по 2 години на тиждень).

Усі модифіковані програми погоджено на засіданні методичної ради закладу освіти (протокол №5 від 30.05.2023 року).

Навчальний план для учнів **6-х класів** розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (Додаток № 3 до Наказу МОН України від 19.02.2021 року № 235).

Освітні галузі	Предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах
		6-А, 6-Б, 6-В
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5+0,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5+0,5
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
	Географія	2
Соціальна і здоров'я збережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	0,5+0,5
Громадянська та історична	Історія України. Всесвітня історія	2
Інформатична	Інформатика	1,5+0,5
Технологічна	Технології	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1
	Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом (без фізичної культури +фізична культура)		29 (+2)+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2
Гранично допустиме навчальне навантаження		31
Всього (без фізичної культури +фізична культура; без урахування поділу класу на групи)		31+3

Додаткові години розподілені з метою забезпечення виконання Державного стандарту базової середньої освіти та:

- з метою формування компетентного читача; підвищення загальної освіченості молодого громадянина України, додано 0,5 годин на тиждень з предмета «Зарубіжна література», програму модифіковано з 52,5 годин (1,5 години на тиждень) на 70 годин (по 2 години на тиждень);
- з метою формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, раціонального використання резервних годин додано години на вивчення предмета «Іноземна мова (англійська)»: по 0,5 години, програму модифіковано зі 122 годин (по 3,5 години на тиждень) на 140 годин (по 4 години на тиждень);
- з метою сприйняття учнівством вищих моральних цінностей і набуття ними здатностей, сприятливих для етичної поведінки в контексті загальнолюдських цінностей, фундаментальних прав людини та ідей сталого розвитку до вивчення предмета «Етика» додано 0,5

години на тиждень, програму модифіковано з 17 годин (по 0,5 годин на тиждень) на 35 годин (по 1 годині на тиждень);

- з метою формування і розвитку предметної ІКТ-компетентності та ключових компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві, що забезпечить готовність учнів до активної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства, на вивчення предмета «Інформатика» додано 0,5 години, програму модифіковано з 52,5 години (по 1,5 години на тиждень) на 70 годин (по 2 години на тиждень).

Усі модифіковані програми погоджено на засіданні методичної ради закладу освіти (протокол №5 від 30.05.2023 року).

Мистецька галузь вивчається двома окремими предметами: образотворче мистецтво та музичне мистецтво по 1 годигі на тиждень з кожного предмета.

Навчальний план для **7-9-х класів** розроблений за Типовою освітньою програмою для закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7-А, Б	8-А,Б	9-А, Б
Мови і літератури	Українська мова	2,5+1	2+1	2+1
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова (англійська)	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України (Вступ до історії)	-	-	-
	Всесвітня історія. Історія України	-	-	-
	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5+0,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3
Разом		28(+1,5)+3	28,5(+1)+3	30(+1)+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	3	3
Харківщинознавство (курс за вибором)		-	1	1
Разом		29,5 + 3	30,5+3	32+3

Індивідуальні заняття та консультації з математики	1	1	1
Гранично допустиме навчальне навантаження	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)	30,5 + 3	31,5+3	33+3

Додатковий час розподілено з метою забезпечення виконання Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та:

1) з метою формування комунікативних умінь і навичок, вільного володіння державною мовою, забезпечення раціонального використання резервних годин додано години на вивчення предмета «Українська мова»:

- у 7-х класах по 1 годині, програму модифіковано з 87,5 години (по 2,5 години на тиждень) на 122,5 годин(по 3,5 години на тиждень);

- у 8-х класах по 1 годині, програму модифіковано з 70 годин (по 2 години на тиждень) на 105 годин (по 3 години на тиждень);

- у 9-х класах по 1 годині, програму модифіковано з 70 годин (по 2 години на тиждень) на 105 годин (по 3 години на тиждень).

2) з метою забезпечення Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та формування основних хімічних понять у 7-А, 7-Б класах додано 0,5 години на вивчення предмета «Хімія», програму модифіковано з 52,5 годин (1,5 години на тиждень) на 70 годин (2 години на тиждень).

3) з метою поглиблення пізнавального інтересу учнів до історії рідного краю, міста Харкова та реалізації регіонального компоненту у 8-9-х класах введено курс за вибором «Харківщинознавство»:

- в 8-А, 8-Б класах по 1 годині на тиждень;

- 9-А, 9-Б класах – по 1 годині на тиждень, з обов'язковим оцінюванням навчальних досягнень учнів та виставленням балів з цього предмета до свідоцтва про базову загальну середню освіту. Вивчення Харківщинознавства (курсу за вибором) складається з двох аспектів: географічного та історичного. Таким чином цей курс за вибором для 9-А, 9-Б класів буде викладатися так: у І семестрі – історичний аспект, у ІІ семестрі - географічний; для учнів 8-А, 8-Б класів - у І семестрі - географічний аспект, у ІІ семестрі – історичний(протокол педагогічної ради № 11 від 12.06.2022).

4) з метою розвитку математичних здібностей учнів, кращого засвоєння ними програмового матеріалу введені години індивідуальних та групових занять, консультацій з математики у 7-А, 7-Б, 8-А, 8-Б, 9-А, 9-Б класах – по 1 годині на тиждень.

Усі модифіковані програми погоджено на засіданні методичної ради ХЗОШ №113 (протокол №5 від 30.05.2023 року).

Предмети «Технології» для учнів 5-х, 6-х класів, «Трудове навчання» для учнів 7-х, 8-х, 9-х класів реалізується окремо для хлопців та дівчат.

За рахунок годин інваріантної складової навчального плану викладаються інтегровані курси: у 5-х та 6-х класах: «Пізнаємо природу» (по 2 години на тиждень), «Здоров'я, безпека та добробут» (по 1 годині на тиждень).

Зміст предмета «Фізична культура» реалізується за варіативними модулями, які визначені шляхом анкетування учнів та можливостей матеріальної бази закладу освіти:

- 5-9-ті класи – футбол, баскетбол, волейбол, легка атлетика, гімнастика.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навчального навантаження на учнів.

Години навчальних предметів інваріантної та варіативної складових навчального плану, що позначені дробовим числом (1,5; 3,5), викладатимуться впродовж навчального року: ціла частина – щотижнево, дробова (0,5 години) – по 1 годині через тиждень.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 17.08.2012 №921, при вивченні окремих предметів у ХЗОШ №113 запроваджується поділ класів на групи:

- при вивченні української мови, як предмета – у 5-9-х класах при кількості учнів у класі більше 27;

- при вивченні іноземної мови (англійської) – у 5-9-х класах при кількості учнів у класі більше 27;

- при проведенні практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів – у 5-9-х класах (клас ділиться на 2 групи, але не менше 8 учнів у групі);

- при проведенні уроків з предмета «Технології» у 5-6-х класах та «Трудове навчання» - у 7-9-х класах при кількості учнів більше 27.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичної спрямованості.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє

посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

До ключових компетентностей належать:

- спілкування державною мовою;
- спілкування іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- уміння вчитися, впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна і громадська компетентності;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здорове життя.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того,

наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проєкти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових

зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ

5.1. Навчальні програми для 5-го класу, рекомендовані Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Освітня галузь Предмет	Модельна навчальна програма	
	Назва	Автор(и)
<u>1. Мовно-літературна</u>	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.
1.1. Українська мова		
1.2. Українська література	Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Архипова В.П., Січкара С.І., Шило С.Б.
1.3. Зарубіжна література	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	«Школарадості», автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В. та ін.
1.4. Іноземна мова (англійська)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.
<u>2. Математична</u>	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.
2.1. Математика		
<u>3. Природнича</u>	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти.	Коршевнік Т. В.
3.1. Інтегрований курс «Пізнаємо природу»		

4.Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти.	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.
4.1.Вступ до історії України та громадянської освіти, 5 клас		
4.2.Історія України. Всесвітня історія, 6 клас	Модельна навчальна програма "Історія України. Всесвітня історія. 6 клас" для закладів загальної середньої освіти.	Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.
5.Соціальна і доров'язбережувальна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут»	
5.1.Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти.	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.
5.2.Етика	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.С., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.
6.Технологічна	Модельна навчальна програма "Технології. 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти.	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.
6.1.Технології		
7.Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти.	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакоцько В.В.
7.1.Інформатика		
8.Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Масол Л. М., Просіна О. В.
8.1.Образотворче мистецтво.		
8.2.Музичне мистецтво		
9.Фізична культура	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти.	Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Дерев'янко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші
9.1.Фізична культура		

5.2. Навчальні програми для 7-9 класів:

Клас	Навчальна програма (назва)	Автор(и)
------	----------------------------	----------

7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	УКРАЇНСЬКА МОВА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Глазова О. П., Романенко Ю. О., Голуб Н. Б., Кондесюк Т. В., Котусенко О. Ю., Мельниченко О. М., Михайловська Н. А., Панченков А. О., Пчеляна Л. В.
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказами Міністерства освіти і науки України № 52 від 13.01.2017 р та №201 від 10.02.2017 р.	Р. В. Мовчан, К.В. Таранік-Ткачук, М. П. Бондар, О.М. Івасюк, С. А. Кочерга, Л. І. Кавун, О. І. Неживий, Н. В. Михайлова
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Оновлена програма укладена відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. і № 201 від 10 лютого 2017 р	Пометун Олена Іванівна, Атамась Олена Василівна, Власов Віталій Сергійович та інші
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	МАТЕМАТИКА. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	М. І. Бурда, Ю. І. Мальований, Є. П.Нелін, Д. А. Номировський, А. В. Паньков, Н. А. Тарасенкова, М. В. Чемерис, М. С. Якір
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ФІЗИКА. 7–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	О.І.Ляшенко, В.Г.Бар'яхтар, Л.Ю.Благодаренко, М.В.Головко, Ю.І.Горобець та інші
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ХІМІЯ. 7–9 клас. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Величко Л.П., Дубовик О.А., Котляр З.В., Муляр С.П., Павленко В.О., Свинко Л.Л., Титаренко Н.В., Ярошенко О.Г.
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	БІОЛОГІЯ. 6–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ІНФОРМАТИКА. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	М. І. Жалдак, Ю. В. Горошко, О. В. Коршунова, Б. В. Кудренко, Н. В. Морзе та інші
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних	

	мов. 5 – 9 класи. Англійська мова. Німецька мова. Французька мова. Іспанська мова.	
7-А,Б 8-А,Б, 9-А,Б	ГЕОГРАФІЯ 6– 9 класи Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Я. Б. Олійник, Р. В. Гладковський, Л. М. Даценко, Н. І. Забуга та інші
7-А,Б 8-А,Б, 9-А,Б	ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи(2012 р. зі змінами 2015-2017 рр.) <i>донаказу № 201 Міністерства освіти і науки України від 13.01.2017 р. та наказу №201 від 10.02.2017</i>	О. М. Ніколенко, К. В. Таранік-Ткачук, С. П. Фоміна, О. В. Ревнивцева, Т. П. Сегеда, Н. В. Онищенко.
8-А,Б 9-А,Б	МИСТЕЦТВО. 5–9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Людмила Масол, Оксана Коваленко, Галина Сотська, Галина Кузьменко та інші
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	В. К. Сидоренко, Н. І. Боринець, Д. В. Боровик, В. М. Гащак, Е. М. Даниліна
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	ОСНОВИ ЗДОРОВ'Я. 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804	Т. Є. Бойченко, Т. В. Воронцова, О. Л. Москаленко, В. В. Дерев'яно, В. С. Пономаренко, Н. М. Поліщук, С. С. Фіцайло
7-А,Б 8-А,Б 9-А,Б	НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ для загальноосвітніх навчальних закладів 5–9 класи, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407)	Т. Ю. Круцевич, Л. А. Галенко, В. В. Дерев'яно, С. М. Дятленко, А. І. Ільченко та інші
9-А,Б	Навчальна програма з ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів, 2016	Тетяна РЕМЕХ, Олег МУЗА, Раїса ЄВТУШЕНКО, Володимир СУТКОВИЙ, Тетяна ЗОРНІК, Людмила ЛОХА, Валерій СИЛЕНКО
8-А,Б 9-А,Б	ХАРКІВЩИНОЗНАВСТВО (КУРС ЗА ВИБОРОМ). Програма курсу за вибором для учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Схвалено вченою радою КВНЗ «ХАНО» (протокол №1 від 25.03.2021)	О. І. Грінченко, С. Л. Губіна

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії впершу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

7. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ НАВЧАННЯ ЗА ЦІЄЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, заклад керується чинними нормативними документами у сфері освіти. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня/учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад голову та членів комісії, а також гра ік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за ормою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну орму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки країни 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки країни від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції країни 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

8. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

9. МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА ЛЦЕЮ II СТУПЕНЯ

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

10. ПЕРЕЛІК ПІДРУЧНИКІВ ДЛЯ ЛЦЕЮ II СТУПЕНЯ

10.1. Підручники для 5-го класу:

Назва	Автор	Видавництво	Наказ МОН
«Українська мова». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В.	«Генеза»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Українська література». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Авраменко О.М.	«Грамота»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Англійської мова (5-й рік навчання)». Підручник для 5 класу закладів	Карпюк О.Д., Карпюк К.Т.	«Астон»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140

загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)»			
«Зарубіжна література». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.В., Юдашева Л.П., Туряниця В.Г., Лебедь Д.О.	Видавничий центр «Академія»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Математика». Підручник для 5 класів закладів загальної середньої освіти	А.Г. Мерзляк, В.Б. Полонський, М.С. Якір	«Гімназія»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
Етика	Тетяна Мелешенко, Олександр Желіба, Тамара Бакка, Євген Ашортія, Людмила Козіна	УОВЦ «Оріон»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Пізнаємо природу». Підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.	«Генеза»	Наказ МОН від 08.02.2022 №141
«Вступ до історії України та громадянської освіти». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти.	Щупак І.Я., Бурлака О.В., Піскарьова І.О., Посунько А.С.	УОВЦ «Оріон»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Здоров'я, безпека та добробут». Підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.	«Алатон»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Інформатика». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти.	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.	«Генеза»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
«Мистецтво». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти.	Масол. Л.М.	Видавничий дім «Освіта»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140

«Технології». Підручник для 5 класу закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М., Крімер В.В., Павич Н.М.	«Ранок»	Наказ МОН від 08.02.2022 №140
---	--	---------	----------------------------------

10.2. Підручники для 6-го класу:

Назва	Автор	Видавництво	Наказ МОН
«Українська мова». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В.		
«Українська література». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Авраменко О.М.		
«Англійської мова (6-й рік навчання)». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом)	Карпюк О.Д., Карпюк К.Т.		
«Зарубіжна література». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Мацевко- Бекерська Л.В., Рудніцька Н.П., Ковальова Л.Л.		
«Математика». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.		
«Етика». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Мелещенко Т.В., Желіба О.В., Бакка Т. В., Ашортія Є.Д., Богомаз О.Ю.		
«Пізнаємо природу». Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д.		

«Географія». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Довгань Г.Д.		
«Історія України. Всесвітня історія». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Щупак І.Я., Бурлака О.В., Піскарьова І.О., Власова Н.С.		
«Здоров'я, безпека та добробут». Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.		
«Інформатика». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.		
«Мистецтво». Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М.		
«Технології». Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.		

10.3. Підручники для 7-го класу:

Назва	Автор	Видавництво	Наказ МОН
«Українська мова». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Глазова О.П.	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 02.06.2020 №1/11-3642
«Українська мова». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Заболотний О.В., Заболотний В.В.	«Генеза»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777
«Українська література». Підручник для 7 класу закладів	Авраменко О.М.	«Грамота»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від

загальної середньої освіти			02.06.2020 №1/11-3641
«Англійська мова (7-й рік навчання)». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Карпюк О.Д.	«Астон»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 02.06.2020 №1/11-3636
«Англійська мова (7-й рік навчання)». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Несвіт А	«Генеза»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777
«Зарубіжна література». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Волощук Є.В., Слободянюк О.М.	«Генеза»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 02.06.2020 №1/11-3653
«Зарубіжна література». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Ніконенко О.М., Ковальова Л.Л., Туряниця В.Г. та інші	«Грамота»	Лист МОН від 27.10.2020 №1/11-7558
«Історія України». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	ТОВ «Видавництво Ранок»	Наказ МОН від 25.03.2020 №449
«Всесвітня історія». Підручник для 7 класу закладів загальної середньої освіти	Гісем О.В.	ТОВ «Видавництво Ранок»	Наказ МОН від 25.03.2020 №449
«Образотворче мистецтво». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Рубля Т.Є.	«Перун»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777
«Музичне мистецтво». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних	Масол Л.М., Аристова Л.С.	ТОВ «СИЦІЯ»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777

закладів.			
«Алгебра». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 03.06.2020 №1/11-3693
«Геометрія». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 03.06.2020 №1/11-3694
«Біологія». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Соболь В.І.	«Абетка»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 09.06.2020 № 1/11-3861
«Географія». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Довгань Г.Д., Стадник О.Г.	«Ранок»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 28.05.2020 № 1/11-3502
«Фізика». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Бар'яхтар В.Г., С. Довгий, Ф. Божинова, Ю. Горобець, І. Ненашев, О. Кірюхіна	«Ранок»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 02.06.2020 №1/11-3645
«Хімія». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Григорович О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777; Лист МОН від 01.09.2020 №1/11-5894
«Трудове навчання (для дівчат)». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Мачача Т.С., Титаренко В.П., Гаврилюк Г.М.	«СИЦІЯ»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777
«Трудове навчання (для хлопців)». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних	Терещук Б.М., Дятленко С.М., Гащак В.М., Лещук Р.М.	«Генеза»	Наказ МОН від 20.07.2015 №777

закладів.			
«Основи здоров'я». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Тагліна О.В.	«Ранок»	Лист МОН від 17.07.2020 №1/11-4778
«Інформатика». Підручник для 7 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Ривкінд Й. Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.	«Генеза»	Наказ МОН від 25.03.2020 №449

10.4. Підручники для 8-го класу:

Назва	Автор	Видавництво	Наказ МОН
«Українська мова». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Заболотний О.В., Заболотний В.В.	«Генеза»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Українська література». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Авраменко О.М.	ТОВ «Видавництво «Ранок»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Англійська мова (8-й рік навчання)». Підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти	Карпюк О.Д.	«Астон»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Зарубіжна література». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Ніколенко О.М., Зуєнко М.О., Стороха Б.В.	ТЗОВ «Видавництво «Грамота»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491, Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Історія України». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Власов В.С., Панаріна О.Є., Топольницька Ю.А.	ТОВ «Літера ЛТД»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Всесвітня історія». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	ТОВ «Видавництво «Ранок»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243

«Мистецтво». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Кондратова А.Г.	«Навчальна книга-Богдан»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Алгебра». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Геометрія». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Біологія». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Соболь В.І.	«Абетка»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Географія». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Стадник О.Г., Довгань Г.Д.	ТОВ «Видавництво «Ранок»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Фізика». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Бар'яхтар В.Г., Божинова Ф.Я., Довгий С.О., Кірюхіна О.О. (за ред. Бар'яхтара В.Г., Довгого С.О.)	«Ранок»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491, Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Хімія». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Григорович О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Трудове навчання (технічні види праці)». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Терещук Б.М., Гащак В.М., Дятленко С.М.	«Генеза»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491
«Трудове навчання (обслуговуючі види праці)». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних	Хадзицька І.Ю., Тименко В.П., Горобець О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491

закладів.			
«Інформатика». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Коршунов О.В., Завадський І.О., Стасюк З.Р.	ВД «Освіта»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Основи здоров'я». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Тагліна О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491, Наказ МОН від 22.02.2021 №243

10.5. Підручники для 9-го класу:

Назва	Автор	Видавництво	Наказ МОН
«Українська мова». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Глазова О.П.	«Фоліо»	Наказ МОН від 10.05.2016 №491 Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Українська література». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Авраменко О.М.	«Грамота»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Англійська мова (9-й рік навчання)». Підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти	Карпюк О.Д.	«Астон»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Зарубіжна література». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Волошук Є.В., Звinyaцьковський В.Я., Філенко О.М.	ТОВ «Видавництво «Генеза»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Історія України». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Гісем О.В., Мартинюк О.О.	ТОВ «Видавництво «Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417
«Всесвітня історія». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Гісем О.В.	ТОВ «Видавництво «Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417
«Основи правознавства». Підручник для 9	Святокум О.Є.	«Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417

класу загальноосвітніх навчальних закладів.			
«Мистецтво». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Масол Л.М.	Видавничий дім «Освіта»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Алгебра». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Геометрія». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Мерзляк А.Г., Полонський В.Б., Якір М.С.	«Гімназія»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Біологія». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Соболь В.І.	«Абетка»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Географія». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Довгань Г.Д., Стадник О.Г.	ТОВ «Визавництво «Ранок»	Наказ МОН від 22.02.2021 №243
«Фізика». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О., Божинова Ф.Я., Кирюхіна О.О. (за ред. Бар'яхтара В.Г., Довгого С.О.)	«Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417
«Хімія». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Григорович О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306
«Трудове навчання (технічні види праці)». Підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Терещук Б.М., Гащак В.М., Дятленко С.М., Тименко В.П.	«Гене́за»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417
«Інформатика».	Ривкінд Й. Я.,	«Гене́за»	Наказ МОН від

Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.		20.03.2017 №417
«Основи здоров'я». Підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів.	Тагліна О.В.	«Ранок»	Наказ МОН від 20.03.2017 №417, Наказ МОН від 03.12.2021 №1306

12. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Згідно з Законом України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне). Оцінювання результатів навчання учнів 5-9-х класів здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Відповідно до Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (затверджено наказом Міністерства і освіти України 01 квітня 2022 р. №289) та рішенням педагогічної ради (протокол №21 від 31.08.2022) заклад освіти визначив адаптаційний період (вересень) для учнів 5-х класів, впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

У Свідоцтві досягнень (Додаток 1) відобразатимуться результати навчальних досягнень учня/учениці 5-ого, 6-ого класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених навчальним планом. Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником зарезультатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року шляхом ведення і заповнення «Щоденника спостережень» вчителями-предметниками. Позначаються особливо виражені наскрізні вміння учня/учениці. У Свідоцтві досягнень графі «Стан сформованості» робиться запис «сформовано»/«формується» навпроти характеристики навчальної діяльності. Заповнення цієї графи здійснюється по завершенню кожного навчального року або в разі зміни здобувачем освіти навчального закладу.

Заповнення графи «Характеристика результатів навчання» (Додаток 1) здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів,

визначених у цій освітній програмі закладу освіти. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року.

У класних журналах і в Свідоцтві досягнень перед виставленням семестрової і річної оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначається перша літера («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий).

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснюється на позитивному ставленні до кожного учня, і враховується не рівень недоліків та прорахунків, а рівень особистих досягнень. Оцінювання результатів навчання у зазначених освітніх галузях проводиться шляхом використання бальної системи (від 1 до 12).

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладі загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

Семестрове оцінювання проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Оцінка за семестр для учнів 5,6-х класів ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів; для учнів 7-9-х класів – за результатами тематичного оцінювання.

Річне оцінювання для учнів 5-х, 6-х класів здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри та контролю груп загальних результатів.

Річне оцінювання для учнів 7-9-х класів здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Семестрова оцінка може підлягати коригуванню для **учнів 5-9 класів**. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої

наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюється комісія та затверджується графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада закладу освіти. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з певних причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучаються ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Додаток 1

СВІДОЦТВО ДОСЯГНЕНЬ

учня/учениці ___ класу

прізвище та ім'я учня/учениці

навчальний рік

<u>Характеристика навчальної діяльності</u>	<u>Стан сформованості (сформовано/формується)</u>
<u>Виявляє інтерес до навчання</u>	
<u>Виявляє розуміння прочитаного</u>	
<u>Виявляє власну думку</u>	
<u>Критично та системно мислить</u>	
<u>Логічно обґрунтовує власну позицію</u>	
<u>Діє творчо</u>	
<u>Виявляє ініціативу в процесі навчання</u>	
<u>Конструктивно керує емоціями</u>	
<u>Оцінює ризики</u>	
<u>Самостійно приймає рішення</u>	
<u>Розв'язує проблеми</u>	
<u>Співпрацює з іншими</u>	

<u>Навчальний предмет/інтегрований курс</u>	<u>Результати навчання</u>	<u>Рівень досягнення результатів навчання</u>		
		<u>I семестр</u>	<u>II семестр</u>	<u>Рік</u>
Українська мова	Сприймає усну інформацію на слух/ Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється/ Говоріння			
	Сприймає письмові тексти/ Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється/ Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Українська література	Сприймає усну інформацію на слух/ Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється/ Говоріння			
	Сприймає письмові тексти/ Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється/ Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Зарубіжна література	Сприймає усну інформацію на слух/ Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється/ Говоріння			

	Сприймає письмові тексти/ Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється/ Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Іноземна мова (англійська)	Сприймає усну інформацію на слух/ Аудіювання			
	Усно взаємодіє та висловлюється/ Говоріння			
	Сприймає письмові тексти/ Читання			
	Письмово взаємодіє та висловлюється/ Письмо			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Математика	Опрацьовує проблемні ситуації та створює математичні моделі			
	Розв'язує математичні задачі			
	Критично оцінює результати розв'язання проблемних ситуацій			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	Проводить дослідження природи			
	Опрацьовує та використовує інформацію			
	Усвідомлює закономірності природи			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Технології	Проектує та виготовляє вироби			
	Застосовує технології декоративно-ужиткового мистецтва			
	Виявляє самозарадність у побуті/освітньому процесі			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Інформатика	Працює з інформацією, даними, моделями			
	Створює інформаційні продукти			
	Працює в цифровому середовищі			
	Безпечно та відповідально використовує інформаційні технології			

	Загальна оцінка результатів навчання			
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	Піклується про здоров'я			
	Приймає рішення для безпеки			
	Виявляє підприємливість і поводить етично			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Етика	Поводиться етично			
	Мислить критично			
	Позитивно ставиться до себе та оточуючих			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Вступ до історії України та громадянської освіти	Орієнтується в історичному часі й просторі			
	Працює з інформацією історичного змісту			
	Виявляє повагу до гідності людини та соціальну активність			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Музичне мистецтво	Пізнає різні види мистецтва			
	Працює з текстом			
	Бере участь у творчій діяльності			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Образотворче мистецтво	Пізнає різні види мистецтва			
	Працює з текстом			
	Бере участь у творчій діяльності			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Фізична культура	Розвиває особистісні якості у процесі фізичного виховання			
	Володіє технікою фізичних вправ			
	Здійснює фізкультурно-оздоровчу діяльність			
	Загальна оцінка результатів навчання			
Кількість пропущених днів (уроків)				
З них пропущено через хворобу				
Підпис батьків/осіб, що їх замінюють				

Рішення педагогічної ради про переведення до наступного класу

Рекомендації учителя/класного керівника

Класний керівник

ПІБ

Директор закладу освіти

ПІБ